

ב"ה

פרשת זכור

מה המקור לזכירת עמלק פעם בשנה דוקא

יש דיעות שקריאת פרשת זכור היא מדאורייתא¹. ומקשים על דיעות אלו, שהרי כל עיקר קריאת התורה אינו אלא דרבנן? ומבארים, שהכוונה בזה היא למצות זכירת עמלק (לאו דוקא על ידי קריאת התורה), שמצותה לכל הפחות פעם אחת בשנה.

אלא שענין זה דורש ביאור: מנין המקור לזכירת עמלק פעם אחת בשנה דוקא - דממה נפשך: או שהמצוה היא בכל יום ויום, או שהמצוה היא לזכור זאת פעם אחת במשך ימי חייו, אבל מנין המקור שהחיוב הוא פעם אחת בשנה?

והנה, אדמו"ר הזקן פוסק בשולחן ערוך², שמצות זכירת עמלק היא בכל יום. והמקור לזה מצויין במראה מקומות שבגליון השולחן ערוך - אם הם מאדמו"ר הזקן עצמו, או מהדוד מהרי"ל³, או ממישהו אחר שגם הוא בר סמכא - "רמב"ן בהשגות ספר המצוות"⁴.

והיינו, שהרמב"ן שם מונה מצות זכירת עמלק יחד עם מצות זכירת מעשה מרים, והרי במצות זכירת מעשה מרים שאין לה זמן קבוע, פשיטא שחיובה בכל יום, וממנה למדים גם על מצות זכירת עמלק.

¹ שו"ע או"ח סתרפ"ה ס"ז. וראה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 221. שיחת ש"פ צו, תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 466).

וש"נ.

² או"ח סי' ס' ס"ד.

³ אחיו של אדמו"ר הזקן. ראה אודותיו - בספר שארית יהודה (קה"ת, תשי"ז) בסופו.

⁴ שכחת העשין ז.

וזהו גם יסוד המנהג⁵ לומר "שש זכירות" בכל יום, שאחת מהן היא זכירת מעשה עמלק, מצד פסק אדמו"ר הזקן הנזכר לעיל, שמצוה לזכור מעשה עמלק בכל יום.

מדברי אדמו"ר הזקן הנזכרים לעיל, מוכח, שענין זכירת מעשה עמלק אינו רק בנוגע למחיית זרעו של עמלק בגשמיות,

שהרי ענין זה אינו שייך עתה - מצד שני טעמים⁶: (א) אין יד ישראל תקיפה, (ב) "כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות"⁷, ולכן אין יודעים מי הם זרעו של עמלק,

וכיון שמצות זכירת מעשה עמלק ישנה גם עתה, מוכח, שענין זה ישנו גם בנוגע לרוחניות הענין דעמלק, בעבודה בנפש האדם⁸.

ועל דרך שמצינו בנוגע למצות זכירת יציאת מצרים: "בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים"⁹. והטעם לזה - כי "אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים . . משועבדים היינו לפרעה במצרים"¹⁰.

ומקשים על כך: והרי גם עתה נמצאים אנו בשעבוד מלכיות, ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן"¹¹, ומה נוגע לנו יציאת מצרים עתה?

וידוע המענה לזה - שהכוונה בזה היא בעיקר ליציאת מצרים ברוחניות, כמבואר בתניא¹².

ועל דרך זה הוא בענין זכירת מעשה עמלק - שהכוונה היא להענין דעמלק ברוחניות.

ועל פי זה יובן הטעם שגם נשים חייבות במצות זכירת מעשה עמלק¹³, אף שאין יוצאות למלחמה, ובמילא אין הענין נוגע להן בגשמיות - כיון שנוגע בעבודה הרוחנית.

⁵ סידור אדה"ז. וראה שער הכולל ספ"א. וש"נ.

⁶ ראה גם לקו"ש חכ"א ס"ע 191 ואילך. וש"נ.

⁷ ברכות כח, א. וש"נ.

⁸ ראה גם שיחת ש"פ תצוה, פ' זכור דאשתקד ס"ב ואילך (תו"מ חט"ז ע' 109 ואילך).

⁹ תניא רפמ"ז (בהוספה על נוסח הגש"פ - מפסחים קטז, ב).

¹⁰ הגש"פ פ"סקא עבדים היינו.

¹¹ מגילה יד, א. וש"נ.

¹² שם.

¹³ ראה שיחת ש"פ תצוה, פ' זכור הנ"ל ס"א (תו"מ שם ע' 109). וש"נ.

וביאור הענין: כאשר¹⁴ יצאו ישראל ממצרים על מנת ללכת להר סיני לקבל את התורה, עמד עמלק באמצע הדרך ולא הניח את ישראל ללכת להר סיני לקבל את התורה.

האפשרויות על זה היתה, - מפני שישראל עצמם¹⁵ "רפו ידיהם מדברי תורה" ("ברפידים")¹⁶. כי, כל זמן שישראל חזקים בתורה ומצותיה, אזי אין שום אומה יכולה לשלוט בהם¹⁷, ורק כאשר רפו עצמם מהתורה, הנה הגם אשר לא עזבו לגמרי את התורה, כי אם "רפו" בלבד, רפיון וחלישות, הנה זהו נתינת מקום שיבוא עמלק וימנע אותם מקבלת התורה לגמרי¹⁸.

ההוראה מזה היא: ישנם כאלו שחושבים, די ומספיק שאלמוד "פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית"¹⁹, די ומספיק שאקיים את המצוות לצאת ידי חובתי בלבד, ולמה לי להדר בזה? - על זה היא ההוראה, אשר רפיון וחלישות זו נוגע לא רק לענין ההידור בתורה ומצוות, כי אם גם נתינת מקום הוא אשר על ידי זה יתבטל חס ושלום מתורה ומצות לגמרי.

ואם הוא רוצה לישראל יהודי שומר תורה ומצות (על צד היותר פחות על כל פנים, לא להתבטל מזה לגמרי) - מההכרח הוא להתחזק בכל כחו בתורה ומצות, בלי שום רפיון וחלישות כלל.

וזהו ענין זכירת מעשה עמלק בכל יום ויום²⁰, אשר תמיד עלינו לזכור שלא להניח שום נתינת מקום להקרירות דעמלק, כי אם להתחזק בכל תוקף בתורה ומצות, בחמימות וחיות.

קטע משיחת ש"פ צ, פ' זכו, י"ג אדר שני, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשי"ז ה"ב ע'129.

¹⁴ מאן עד סוף הסעיף הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (בלה"ק), ונדפס בלקו"ש ח"ד ע' 1277. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

¹⁵ היינו, שהתחלת הענין היתה (לא מעמלק, אלא) מישראל עצמם (מהנחה בלתי מוגה).

¹⁶ בשלח יז, ח. מכילתא ויל"ש (רמז רסג) עה"פ. וראה סנהדרין קו, סע"א ובפרש"י.

¹⁷ ראה כתובות טו, סע"ב.

¹⁸ כי, כאשר ישנו ענין של רפיון, או קרירות, אזי התוצאה מזה היא שאומרים "היש הוי" בקרבנו אם אין" (בשלח שם, ז), ולבסוף בא עמלק ומונע את קבלת התורה לגמרי (מהנחה בלתי מוגה).

¹⁹ מנחות צט, ב.

²⁰ דכיון ש"כל יומא ויומא עביד עבידתי" (זח"ג צד, רע"ב. ועוד), שבכל יום יש לעשות את העבודה השייכת ליום זה - צריכה להיות זכירת מעשה עמלק בכל יום.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה